

Raadsavond Rijk van Nijmegen – implementeren van de gewijzigde Wgr

27 maart 2023

Met beide
voeten op de
grond...

kom je geen
stap vooruit!

1. Welkom

Programma

1. Even voorstellen
2. Wetswijzigingen uitgelegd
3. Plenair gesprek

1. Even voorstellen: PROOF Adviseurs

- Organisatieadviesbureau gespecialiseerd in samenwerking op maatschappelijke opgaven.
- Adviseren, faciliteren, begeleiden, ondersteunen en onderzoeken samenwerkingsvraagstukken.
- Zeer ervaren in het bestuurlijk- juridische en procesmatig begeleiden wijzigen van governance van gemeenschappelijke regelingen.
- Experts op het gebied van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).
- Werken vanuit een integrale, interdisciplinaire, gefaseerde en continue benadering voor het realiseren van good governance.

2. Wetswijziging uitgelegd

Aanleiding en context

Waarom samenwerken?

- Realiseren van maatschappelijke opgaven, vergroten van bestuurlijke slagkracht en ontwikkelen van beleid.
- Er zijn op dit moment 419 gemeenschappelijke regelingen (Bron: register overheidsorganisaties). Aantal neemt toe en de zwaarte ervan ook.
- Verlengd lokaal bestuur en dus geen eigen democratische legitimatie.
- De controle van de raad is nodig om van verlengd lokaal bestuur te spreken. Legitimatie is direct gekoppeld aan mogelijkheid uitoefenen controle en stellen van kaders.

Aanleiding en context

Waarom deze wijziging?

- De opgaven steeds vaker op grensoverstijgend niveau af. Samenwerking is vaak effectiever en efficiënter.
- Met deze wijziging van de Wgr meer handvatten voor raden om invloed en controle uit te oefenen.
- De democratische legitimatie van de besluitvorming binnen zo'n samenwerkingsverband wordt vergroot als de raad meer invloed/instrumenten heeft.

Wijzigingen per 1 juli 2022

De nieuwe instrumenten

☐ Wettelijk bepaald zonder keuze

- Zienswijze < 8 weken over ontwerp of wijziging, toetreden tot en uittreden uit een regeling waar raad niet in deelneemt (art. 1 Wgr)
- Reactie van (dagelijks) bestuur op zienswijze begroting (art 35 Wgr)
- Aanpassing termijn begrotingscyclus (art. 34, 34b, 35 Wgr)
- Gezamenlijke enquête: onderzoek naar het gevoerde bestuur van het samenwerkingsverband, waar raad geen partij bij is (artikel 155g Gemeentewet)
- Uitbreiding bevoegdheid rekenkamer tot bestuur van het samenwerkingsverband (art.184 Gemeentewet)

Wijzigingen per 1 juli 2022

De nieuwe instrumenten (vervolg)

☐ Wettelijk bepaald en regelen in de GR met keuze

- Zienswijze over specifieke besluiten van bestuur en reactie erop (art. 10 lid 6 Wgr)
- Actieve informatieplicht door bestuur (art. 17 Wgr)
- Evaluatie (art. 11 Wgr)
- Gevolgen uittreding, waaronder gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon en voor het vermogen van de gemeenten waarvan bestuursorganen deelnemen (art. 9 Wgr)
- Participatie inwoners en belanghebbenden (art. 10 lid 7 en 8 Wgr)
- Gemeenschappelijke adviescommissie (art. 24a Wgr)

Wijzigingen per 1 juli 2022

De nieuwe instrumenten (vervolg)

☐ **Zienswijze over specifieke besluiten van bestuur en reactie erop (art. 10 lid 6 Wgr)**

- Dit kan vooral betreffen de besluiten die de kaderstellende, controlerende en budgettaire bevoegdheden van de raad raken.

Denk aan:

- Algemeen verbindende voorschriften, al dan niet financieel
- Meerjarenbeleidsplan
- Oprichting of deelneming in privaatrechtelijke rechtspersonen
- Instellen van een bestuurscommissie

Wijzigingen per 1 juli 2022

De nieuwe instrumenten (vervolg)

☐ Actieve informatieplicht (art. 17 Wgr)

- Gaat om informatie rechtstreeks van het bestuur van de GR naar de raden, deze info moet nodig zijn voor de uitoefening van de taken van de raden.
- Gaat om het actief aanbieden van informatie => dus niet om opvragen van (=passief)
- Betreft geen verantwoordingsplicht!

Wijzigingen per 1 juli 2022

De nieuwe instrumenten (vervolg)

❑ Uittreden

- Gevolgen uittreding, waaronder gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon en voor het vermogen van de deelnemende gemeenten/provincies (art. 9 Wgr).
- Vaak aan algemeen bestuur over gelaten => blackbox!
- Vooraf afspraken maken: leidt dus tot meer uitgebreide regeling in GR

Wijzigingen per 1 juli 2022

De nieuwe instrumenten (vervolg)

☐ Evaluatie

- evaluatiebepaling verplicht, maar dat niet geëvalueerd wordt, mag wel.
- Als wel geëvalueerd wordt, dan op een moment dat het ertoe doet en op een wijze dat het de samenwerking versterkt.

Wijzigingen per 1 juli 2022

De nieuwe instrumenten (vervolg)

❑ Participatie inwoners en belanghebbenden (art. 10 lid 7 en 8 Wgr)

“Het originele voorstel liet de ruimte om per regeling een afweging te maken of er mogelijkheden voor participatie zouden komen. Op grond van dit aangenomen amendement (van Bromet) moeten in de regeling bepalingen worden opgenomen over de wijze waarop participatie plaatsvindt. Dat betekent wel dat de invulling per regeling kan verschillen. Het petitierecht lijkt de minimale invulling te zijn. Een insprekrecht gaat verder. Maar ook andere invullingen zijn mogelijk. Er kan bijvoorbeeld gekozen worden voor een interactieve voorbereiding van besluiten of het uitdaagrecht.”

- Dus uitsluiten van participatie mag niet, er dient een minimale invulling aan gegeven te worden.
- Denk aan het onderscheid van gemandateerde en gedelegeerde bevoegdheden om te bepalen wie participatie toepast en hoe. (voorbereiden, uitvoering en evaluatie van beleid)

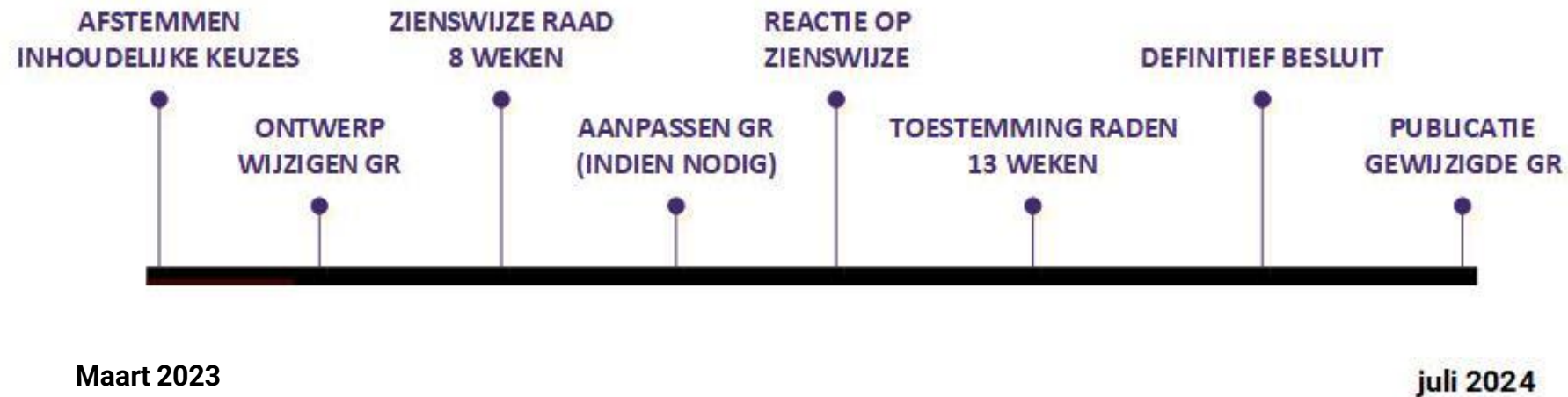
Wijzigingen per 1 juli 2022

De nieuwe instrumenten (vervolg)

☐ **Gemeenschappelijke adviescommissie (art. 24a Wgr)**

- Doel is om raden met elkaar te laten overleggen, eventueel advies te geven aan de raden en aan het algemeen bestuur, maar dus geen besluitvorming.
- Alleen bij een gemeenschappelijk openbaar lichaam.
- Instelling door het algemeen bestuur op verzoek van de gemeenteraden. Bij unanimiteit van de raden is instelling verplicht.
- Maar voor 1 gemeenschappelijke regeling (formeel).
- Mag, maar hoeft niet in de GR.

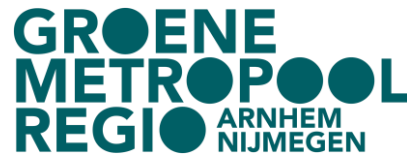
Tijdlijn voor implementatie

3. Plenair gesprek

Plenair gesprek

5 samenwerkingsverbanden

Inzoomen op 2 onderwerpen:

1. Gezamenlijke adviescommissie
2. Participatie van ingezetenen en belanghebbenden

Gemeenschappelijke adviescommissie

Variant 1:

Per GR bepalen of een gemeenschappelijke adviescommissie gewenst is en in de GR expliciteren wat het doel is en de wijze waarop de gemeenschappelijke adviescommissie ingezet wordt.

Variant 2:

Eén regionale gemeenschappelijke adviescommissie voor meerdere GR-en formeren (alle vijf, een selectie daarvan of mogelijk nog voor andere GR-en).

Variant 3:

Huidige situatie laten voortbestaan (het behouden van de huidige agendacommissies bij de MGR en de Groene Metropoolregio). Eventueel kan als variant hierop een wijziging van de agendacommissies in een gemeenschappelijke adviescommissie worden overwogen.

Participatie

Variant 1:

Specifiek in de GR benoemen bij welke besluiten participatie van belanghebbenden en ingezetenen plaats vindt en op welke manier.

Variant 2:

Het algemeen bestuur laten besluiten (al dan niet na zienswijze) wanneer en op welke onderwerpen een bijeenkomst voor ingezetenen en belanghebbenden wordt gehouden.

Variant 3:

In de GR opnemen dat ingezetenen en belanghebbenden inbreng kunnen hebben op de voorbereiding, uitvoeringen evaluatie van beleid via de gebruikelijke mogelijkheden bij de gemeenten waarvan de bestuursorganen van deelnemen aan de GR.

Werken de instrumenten op elkaar in?

Gemeenschappelijke raadsadviescommissie

Variant 1:

Per GR bepalen of een gemeenschappelijke adviescommissie gewenst is en in de GR expliciteren wat het doel is en de wijze waarop de gemeenschappelijke adviescommissie ingezet wordt.

Variant 2:

Eén regionale gemeenschappelijke adviescommissie voor meerdere GR-en formeren (alle vijf, een selectie daarvan of mogelijk nog voor andere GR-en).

Variant 3:

Huidige situatie laten voortbestaan (het behouden van de huidige agendacommissies bij de MGR en de Groene Metropoolregio). Eventueel kan als variant hierop een wijziging van de agendacommissies in een gemeenschappelijke adviescommissie worden overwogen.

Participatie van ingezetenen en belanghebbenden

Variant 1:

Specifiek in de GR benoemen bij welke besluiten participatie van belanghebbenden en ingezetenen plaats vindt en op welke manier.

Variant 2:

Het algemeen bestuur laten besluiten (al dan niet na zienswijze) wanneer en op welke onderwerpen een bijeenkomst voor ingezetenen en belanghebbenden wordt gehouden.

Variant 3:

In de GR opnemen dat ingezetenen en belanghebbenden inbreng kunnen hebben op de voorbereiding, uitvoeringen evaluatie van beleid via de gebruikelijke mogelijkheden bij de gemeenten waarvan de bestuursorganen van deelnemen aan de GR.

Gesprek aan de hand van 4 vragen

Vragen

- Vraag 1:** Verdient het de voorkeur alle mogelijke instrumenten samen te gebruiken – zienswijze op bestuursbesluiten, actieve informatieplicht, gemeenschappelijke adviescommissie en participatie? Of is het raadzaam om tussen de instrumenten afgewogen te kiezen per samenwerkingsverband?
- Vraag 2:** Als je kiest voor een gemeenschappelijke adviescommissie en voor burgerparticipatie en raadsleden en burgers zijn het oneens over een bepaald onderwerp bij een samenwerkingsverband, naar wie moet je dan luisteren?
- Vraag 3:** Indien voor elke van de vijf samenwerkingsverbanden een gezamenlijke adviescommissie zou bestaan, kan het instrument dan bij elk samenwerkingsverband effectief worden ingezet of wordt de werkdruk dan te hoog?
- Vraag 4:** Voor welk van de vijf samenwerkingsverbanden is burgerparticipatie en/of gezamenlijke adviescommissie het meest geschikt en nodig?

Gouden Tips:

1. Begin **tijdig**! De besluitvormingsprocedure is door de zienswijze een stuk langer.

2. Zie de instrumenten als een **kans** om grip te vergroten en gebruik ze niet als 'afvinklijstje'.

3. Zorg voor een **inclusieve gedragen aanpak** van het samenwerkingsverband en haar deelnemers.

4. Zorg voor **flexibiliteit** bij de inzet van de instrumenten, zodat zij op **gepaste momenten** en **efficiënt** en **effectief** ingezet kunnen worden.

5. Zorg voor **samenhang** en **uniformiteit** tussen gemeenschappelijke regelingen in een regio ten behoeve voor goede uitoefening van raadsbevoegdheden en participatie.

De termijnen: begroting

PRC

Handeling	Uiterste datum voor 1-7-2022	Uiterste datum na 1-7-2022
Dagelijks bestuur zendt algemene financiële en beleidsmatige uitgangspunten aan raden (art. 34b Wgr)	15 april Y-1	30 april Y-1
Dagelijks bestuur zendt ontwerpbegroting aan raden (art. 35 lid 1 Wgr)	8 weken voor aanbieding aan het algemeen bestuur	12 weken voor aanbieding aan het algemeen bestuur
Raden kunnen zienswijzen indienen bij het dagelijks bestuur (art. 35 lid 3 Wgr)	8 weken na aanbieding door dagelijks bestuur	12 weken na aanbieding door dagelijks bestuur
Algemeen bestuur stelt begroting vast (art. 34 lid 1 Wgr)	Y-1 (datum niet nader bepaald)	Y-1 (datum niet nader bepaald)
Dagelijks bestuur zendt vastgestelde begroting aan gedeputeerde staten (art. 34 lid 2 Wgr)	Binnen 2 weken na vaststelling, maar vóór 1 augustus Y-1	Binnen 2 weken na vaststelling, maar vóór 15 september Y-1

De termijnen: jaarrekening

Handeling	Uiterste datum voor 1-7-2022	Uiterste datum na 1-7-2022
Dagelijks bestuur zendt voorlopige jaarrekening naar gemeenteraden (art. 34b Wgr)	15 april Y+1	30 april Y+1
Algemeen bestuur stelt jaarrekening vast (art. 34 lid 3 Wgr)	Y+1 (datum niet nader bepaald)	Y+1 (datum niet nader bepaald)
Dagelijks bestuur zendt vastgestelde jaarrekening aan gedeputeerde staten (art. 34 lid 4 Wgr)	Binnen 2 weken na vaststelling, maar vóór 15 juli Y+1	Binnen 2 weken na vaststelling, maar vóór 15 juli Y+1